

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 338. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357778944/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Klaveret, komponere Operaer og tegne Karikaturer, og som sprudlede af Vid, saasomt han var i Stemning, en Løve i det selskabelige Liv og Stangæst i Vinstuerne. Han satte her største Delen af sin Arbejdskraft og sit poetiske Talent til paa flygtige Iagttagelser under Stemninger, med hvilke han førte skarp Kontrol, og som han Dag for Dag beskrev i en Art Dagbog.

Selve Vinen, i hvilken han kun saa et ophidsende Middel, blev i Virkeligheden langt mere for ham. Den skyldte han for en meget stor Del sin Inspiration, sine Syner, sine først mere usikre, saa stedse bestemtere Sansevildelser. Alkoholismen blev ham Kilden til en ny Art fantastisk Poesi. Under Indtryk af den saa han et fosforescerende Lys udbrede sig i Mørket, eller en Gnom stige op af Gulvet, eller han saa sig omgivet af Spøgelser og urovækkende Skikkelser, der skar Ansigter og skiftevis viste sig i alle Arter af groteske Forklædninger.

Det er næsten en Selvfølge, at denne saa omhyggelige Iagttagelse af sine egne Stemninger og af andre Menneskers udvortes, især grimace-agtige Ejendommeligheder, kun havde ringe Natursans. Han var ingen Ven af den fri Natur. Naar han om Sommeren gik sig en Spasceretur, var det kun for at komme til et eller andet offentligt Sted, hvor han traf Mennesker. Undervejs fandtes der ikke let et Vinhus eller et Konditori, hvor han ikke faldt ind om saa blot for at se, om der var Folk og hvad Slags Folk det var. Saaledes forklæres den paafaldende Mangel paa Sans for Friluftsnaturen i hans Værker. Hans Aand følte sig hjemme i Vinstuen, ikke i Skovensomheden. Dog var hans Sans for Naturskønhed end svag, saa var hans Begejstring for Kunsten des mere heftig, og paa søgte romantisk Vis er Halvdelen af hvad han har frembragt Poesi om Kunst.

I en saaledes anlagt og udviklet Digterindividualitet var den særegent romantiske Opfattelse af den menneskelige Personlighed bestemt ved det altfor modtagelige og altfor spændte Nervesystem saavel som ved uregelmæssig Levemaade. Jeg finder i hans Dagbøger disse Optegnelser:

1804: Fra 4 til 10 biskoppet i den nye Klub. Uhyre Spændthed henad Aften. Alle Nerver ophidsede af den krydrede Vin. Anfægtelser af Dødstanker. Dobbeltgænger.

1809: Besynderligt Indfald paa Ballet den 6te. Jeg tænker mig mit Jeg set gennem et mangfoldiggørende Glas — alle Skikkelser, der bevæger